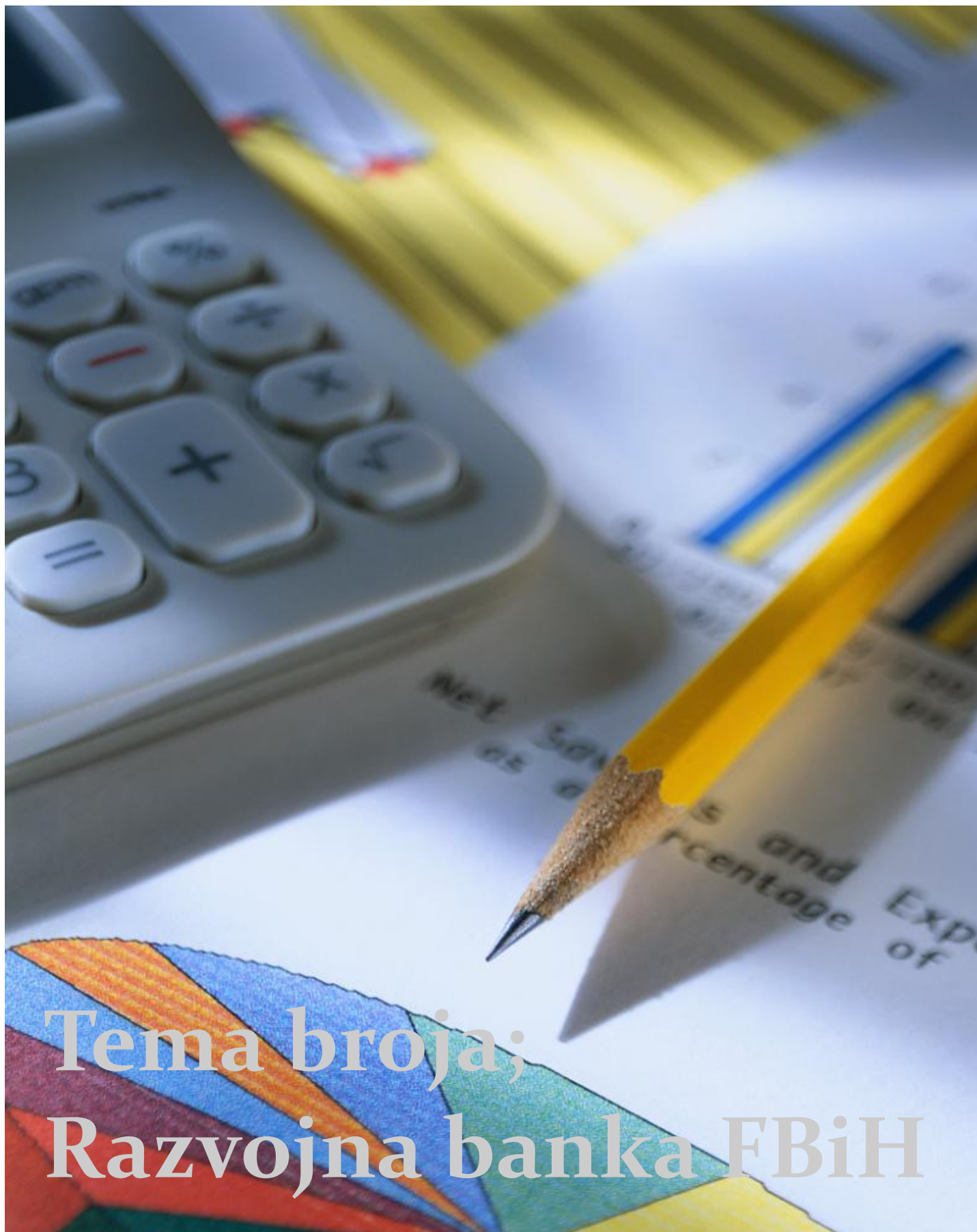

BH BUSINESS INFO

Online Magazin UPFBiH/APBiH

Broj 1, decembar 2010
Izlazi mjesečno

Tema broja;
Razvojna banka FBiH

UVODNIK

Poštovano članstvo

Kao što vidite nakon višemjesečne pripreme i još dužeg perioda traženja novca, konačno su pred vama: Web stranica AP BiH i Web stranica UP FBiH, te prvo broj On line magazina **BH Business Info**.

Svaki od ovih projekata rezultat je naših nastojanja da poboljšamo komunikacija sa vama, našim članicama, da vam pružimo što je više moguće informacija o našem radu kao i informacija koje su vam potrebne u vašem poslovanju. Sa druge strane želimo da javnosti pružimo informaciju o radu AP BiH i UP FBiH, kao i novostima iz vaših kompanija za koje vi procijenite da su da su važne.

Svjesni smo da ni Web stranice ni magazin nisu ono što mi u ovom trenutku želimo. No sigurni smo da će uz vašu pomoć, biti sve bolje i bolje. Vremenom ćemo prilagođavati koncepciju i učiniti da ona bude izraz vaših potreba. To se posebno odnosi na BH Business info.

Prvi broj ima formu klasičnog News letter-a, sa prelomom i koncepcijom koji još nisu poprimili konačan oblik. Međutim uz pomoć Eldara Dizdarevića, koji je svojim znanjem i iskustvom, pomogao da ovaj broj svojim sadržajem bude vrijedan pažnje. U ovom broju nudimo vam kao glavnu temu Razvojnu banku FBiH. Zašto baš ova tema?

Upravni odbor UP FBiH, razmatrao je poslovanje Razvojne banke i jednoglasno zaključio da Razvojna banka ne vrši na pravi način svoju misiju. Njena osnovna misija bi trebala biti da kroz svoje kreditne plasmane doprinese ekonomskoj stabilnosti te da omogući ekonomski razvoj. Procedura za odobravanje kredita je prekomplikovana i previše dugo traje.

Mada je aktima banke utvrđeno da je kolateral za odobravanje kredita 1:1,5, često se od kompanija traži puno veći kolateral čak do odnosa 1:3. Kamate, mada niže nego kod komercijalnih banaka, ipak bi mogle biti još niže. Jednostavno rečeno banka ima konzervativan i vrlo restriktivan pristup u svom poslovanju. Više se ponaša kao komercijalna banka i vodi računa o svom finansijskom rezultatu, (istina tu se RZ banci nema šta puno zamjeriti) nego što vodi računa o onima zbog kojih je osnovana.

Za udruženje poslodavaca bi bilo prihvatljivije da je RZ; umjesto dobiti od cca 2,5 mil KM, imala gubitak od 10 mil KM ali da je omogućila da 20 kompanija „prežive“ protekli krizni period.

Zbog toga će UP FBiH insistirati da nova Vlada FBiH obavezno konsultuje UPFBiH prilikom usvajanje poslovne politike banke, te da apsolutan prioritet u korištenju kredita imaju izvozne i proizvodne kompanije i kompanije koje otvaraju nova radna mjesta. Vlada će morati pronaći načina da ispuni svoju zakonsku obavezu da dokapitalizuje banku sa 400 mil KM. Takođe ćemo tražiti da damo svog predstavnika, a to će tražiti i SSSBiH, u čemu ćemo ih podržati.

Ovaj broj vam također nudi i intervju sa Predsjednikom AP BiH i UP FBiH Nihadom Imamovićem, zatim intervju sa Miralemom Šarićem direktorom Federalnog Zavoda za zapošljavanje, obilje vijesti i priloga iz naših članica, predstavljamo i uspješne žene poslodavce, pregled makroekonomskih informacija i drugo.

Na kraju bi želio da se zahvalim ILO i gospođi Anne Knowles, višem specijalisti za djelovanje poslodavačkih udruženja u uredu ILO u Budimpešti, bez čije pomoći i razumjevanja ne bi mogli realizovati navedene projekte.

SADRŽAJ

- UVODNIK 2

- RAZVOJNA BANKA FBiH 4-11
 - Kako to rade drugi?
 - Šta je to razvojna banka i zašto je treba formirati?
 - Hasan Bećirović, Razvojna banka ne ispunjava svoju misiju
 - Edin Lončarić, Procedure za odobravanje kredita iste kao i u drugim bankama

- INTERVJU 11-14
 - Nihad Imamović, predsjednik U.O. UPFBiH/APBiH

- RAZGOVOR SA 15-18
 - Miralem Šarić, direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje

- VIJESTI IZ UDRUŽENJA/ASOCIJACIJE 18-19

- PRILOZI IZ ČLANICA 20-21

- NAJVAŽNIJE POSLOVNE VIJESTI 22-30

- PRENESENO IZ MEDIJA 30

Razvojna banka Federacije BiH počela je s radom 1. jula 2008. godine, a nastala je iz Investicijske banke FBiH. Osnovna zadaća ove finansijske institucije je, kako se navodi na njenom web sajtu, provođenje ekonomske politike Vlade Federacije BiH radi privrednog razvoja i zapošljavanja, kroz stimulatívno kreditiranje koje podrazumijeva razvojne stimulatívne i diferencirane kamatne stope, koje su u naravi niže od tržišnih kamatnih stopa.

Na web sajtu Razvojne banke FBiH se također navodi da će ona „u ostvarenju finansijskih ciljeva Federacije, financirati obnovu i razvoj privrede Federacije, povećanje uposlenosti, privrednu infrastrukturu, unapređenje poljoprivredne proizvodnje, razvitak ruralnih područja, izgradnju modernih poljoprivredno-turističkih seljačkih gazdinstava, razvitak ruralnoga turizma kao i poticati izvoz“. Sa aktivom od 232 miliona KM, koju je Razvojna banka FBiH imala na kraju prošle godine, ova se finansijska institucija nalazi na šesnaestom mjestu rang liste banaka u BiH. Banka je otprilike velika kao i banjalučka Balkan Investment banka, sarajevska BBI banka ili pak banjalučka Komercijalna banka.

Kapital banke, zaključno sa 31. decembrom 2009. godine, iznosio je 110 miliona KM, kreditni portfelj 175 miliona KM, depoziti 72 miliona KM, a neto dobit banke 2,4 miliona KM. Prema nerevidiranom finansijskom izvještaju za prvih šest mjeseci tekuće, 2010. godine, situacija u banci nije se dramatično promijenila.

Aktiva banke je, zaključno sa 30. junom 2010. godine, iznosila 236 miliona KM, kreditni portfelj je pao na 172 miliona KM, depoziti na 70 miliona KM, dok je ukupni kapital banke narastao na 112 miliona KM. Polugodišnja neto dobit banke iznosila je 1,2 miliona KM, neznatno više nego u istom periodu prošle godine.

Treba dodati, također, i da se federalna Vlada svojevremeno obavezala da će dokapitalizirati Razvojnu banku s 400 miliona KM, ali da od tog „obećanja“ do danas ništa nije bilo.

Rasprave oko Razvojne banke

Razvojna banka FBiH došla je potkraj 2008. godine u žižu ovdašnje javnosti. Gotovo cjelokupna bh. javnost i mediji apriori su se podjelili na one koji bezrezervno podržavaju Razvojnu banku FBiH i njenog direktora i predsjednika Uprave Ramiza Džaferovića, te na one koji su bezrezervno protiv.

Naravno, kako to obično biva na ovdašnjim prostorima, u rasprave oko Razvojne banke se upetljala i politika, budući da je banka u stopostotnom vlasništvu FBiH, dakle u državnom vlasništvu. I političke strane, shodno matrici podjele cjelokupne bh. javnosti, podjelile su se na one koje podržavaju Razvojnu banku i one koje su protiv nje.

U ove dnevno-političke rasprave oko Razvojne banke FBiH uključili su se i privrednici. Privrednici su, doduše, ostavili po strani dnevno-političke rasprave o ovoj banci i stranačke obračune oko nje, te su banci zamjerili prekomplikovane i prespore procedure za odobravanje kredita, previsoke kolaterale, kao i raspodjelu, odnosno dodjele kredita po sektorima privrede.

Privrednici, naime, smatraju da Razvojna banka svojim aktivnostima i plasmanima ne ispunjava proklamovane ciljeve niti odobrava kredite firmama koje zapošljavaju radnu snagu, povećavaju iznož, razvijaju privredu FBiH i tako dalje. Također navode da su procedure prespore, kolaterali nerazumni i pretjerano visoki, te da bi kamatne stope mogle biti i niže.

Zamjerke i komentari privrednika

Međutim, zamjerke i komentari privrednika na rad Razvojne banke FBiH su uglavnom

općenita. Toj činjenici u prilog svjedoči i slijedeće: prilikom pripreme ove teme za BH Business Info magazin poslali smo pitanja na desetak adresa ovdašnjih privrednika i poslodavaca kako bi saznali njihova iskustva i njihove komentare o radu Razvojne banke.

Međutim, iako je proteklo više od 15 dana od slanja pitanja do zaključivanja ovog teksta, primili smo odgovore samo tri privrednika, od kojih je Vlado Božić, zamjenik direktora Aluminijske Mostar, rekao da bi banka „trebala više kreditirati proizvodne i izvozno orijentirane tvrtke“, dok druge odgovore možete pročitati u nastavku ovog teksta.

Privrednici, iz ko zna kojih razloga, uglavnom izbjegavaju javno, imenom i prezimenom, govoriti na temu Razvojne banke FBiH, baš kao što je i direktor i predsjednik Uprave Razvojne banke FBiH Ramiz Džaferović prvo pristao, pa potom odustao, razgovrati s nama na ovu temu. Džaferović je, doduše, rekao da ne može sada razgovarati zbog „zdravstvenih razloga“, ali da će veoma rado odgovoriti na sva pitanja za neki naredni broj BH Business Info magazina.

No, izbjegavanje privrednika da javno govore o temi Razvojne banke FBiH izgleda ipak ne znači da oni nemaju šta zamjeriti radu ove

finansijske institucije. Sredinom novembra na sjednici Ekonomsko - socijalnog vijeća za teritorij FBiH data je podrška zahtjevu Udruženja poslodavaca u FBiH da se organiziranju tematske sjednice na kojoj bi se razgovaralo o poboljšanju ukupnog funkcioniranja Razvojne banke FBiH.

Udruženje poslodavaca FBiH o Razvojnoj banci

Predsjednik Udruženja Nihad Imamović ranije je medijima rekao da sjednici trebaju prisustvovati predstavnici Federalne vlade, Nadzornog odbora Udruženja poslodavaca FBiH, Uprave Razvojne banke FBiH i Sindikata, te da ona treba biti održana što prije. Također inicirano je da u nadzornom odboru Razvojne banke FBiH poslodavci imaju svog predstavnika.

Imamović je tom prilikom ocijenio, kako je saopćeno iz Službe za informisanje Vlade FBiH, da domaća privreda nema pomoć Razvojne banke FBiH u onom obimu koji bi trebao da bude, te je dodao da izvještaj o radu te banke za 2009. godinu odudara od Zakona o Razvojnoj banci. Predsjednik Udruženja je također podcrtao da poslodavci ne žele „otvarati front prema Razvojnoj banci“, ali da žele razgovor sa nadležnim kako bi se ispoštovala misija te institucije.

Direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević ocijenio je da Razvojna banka ima suviše konzervativan i restriktivan pristup prema domaćoj privredi i da se sa predstavnicima Razvojne banke mora razgovarati o sniženju kamata,

pojednostavljenju procedure obrade kredita, kao i o transparentnosti u radu banke, navedeno je saopćenju nakon sjednice Ekonomsko - socijalnog vijeća.

Interesantno je, također, pomenuti da su početkom ove godine i pojedince nevladine organizacije u našoj zemlji „stale na stranu“ privrednika, tvrdeći da je „kristalno jasno da Razvojna banka FBiH ni u najmanjoj mjeri ne ispunjava svoje ciljeve i zadatke“. Tako je naprimjer POLIS, politički savjet ACIPS-a (Asocijacija Alumni Centra za interdisciplinarnu postdiplomske studije), pozvao federalni Parlament na donošenje novog Zakona o Razvojnoj banci FBiH.

„Razvojna banka FBiH je zamišljena kao institucija koja treba podržavati razvojne projekte u FBiH, a koje ne podržavaju komercijalne banke. Takvi projekti bi trebali podržati zapošljavanje, izvoz, stvaranje dodatne vrijednosti i podršku sektorima koji mogu biti nosioci razvoja u FBiH. Novac koji plasira Razvojna banka FBiH je novac građana i preduzeća, koji su uplatom poreza obezbijedili sredstva za rad ove institucije.

Kristalno je jasno da Razvojna banka FBiH ni u najmanjoj mjeri ne ispunjava svoje ciljeve i zadatke. Razvojni efekti plasiranih sredstava su nevidljivi, a djelovanje ove institucije je čak i štetno po razvojne procese u Federaciji.

Odgovornost za ovakvo stanje isključivo leži na Parlamentu FBiH i menadžmentu banke.

Parlament je donio zakon koji ne obezbjeđuje mehanizme kontrole ostvarivanja interesa građana i privrede. Parlament nije definisao jasne ciljeve i kriterije za dodjelu kredita, kao što su broj novozaposlenih, povećanje izvoza, te razvoj ključnih strateških industrija u FBiH.

Zakon koji je usvojio parlament FBiH je omogućio da Razvojna banka postane mehanizam za ostvarenje finansijskih interesa uskog broja ljudi, rukovodstva i zaposlenih u toj instituciji.

POLIS I ACIPS

POLIS poziva Federalni parlament Bosne i Hercegovine da po hitnoj proceduri donese novi zakon o Razvojnoj banci koji će obezbijediti ostvarivanje ciljeva zbog kojih su sredstva građana i privrede povjerena ovoj instituciji. Novi zakon mora uključiti sve potrebne mehanizme kontrole

rada banke, plasmane sredstava i jasnog ocjenjivanja doprinosa Razvojne banke azvoju FBiH", navodeno je u saopćenju POLIS-a i ACIPS-a koje je objavljeno u prvoj polovini tekuće godine.

No, budući da je federalni Parlament nešto prije objavljivanja ovog saopćenja ACIPS-a raspravljao i podržao rad Razvojne banke FBiH, za pretpostaviti je da se ova nevladina organizacija nada kako će se novi saziv federalne Vlade zabaviti ovim problemom. To, uostalom, izgleda očekuju i privrednici koji se, nakon oktobrskih izbora u BiH i uspostavljanja novih političkih odnosa unutar zemlje, nadaju da će neka naredna Vlada sjesti i razmotriti i njihve zahtjeve i komentare vezane za rad Razvojne banke FBiH. No, prije toga treba se formirati vlast u FBiH i vidjeti ko će preuzeti zakonodavnu i izvršnu vlast u većem bh. entitetu, od čega će u najvećoj mjeri zavisiti i rad Razvojne banke FBiH.

Šta je razvojna banka i zašto je treba formirati?

Razvojna banka u bilo kojoj zemlji, po definiciji, treba da se fokusira, prije svega, na finansiranje velikih nfrastrukturnih projekata koji oslobađaju ekstremne pozitivne efekte

Dr. Boško Živković, profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu, tvrdi da razvojna banka u bilo kojoj zemlji, po definiciji, treba da se fokusira, prije svega, na finansiranje velikih nfrastrukturnih projekata koji oslobađaju ekstremne pozitivne efekte, a zatim i na podršku razvoju malih i srednjih preduzeća.

„Za tu vrstu finansijskih institucija karakteristično je i to što djeluju u međuprostoru gdje komercijalne banke nisu prisutne. Važno je, takođe, naglasiti da

nacionalna razvojna banka ne bi smjela da bude u konfliktu sa centralnom bankom, niti smije da prima depozite.

Dobar primer za to kako bi trebalo da funkcioniše nacionalna razvojna banka jeste čileanska Estado banka ili razvojna banka Finske“, rekao je Živković, a prenio je Dnevni list. On također smatra da bi osnivački kapital neophodan za formiranje razvojne banke trebalo da potekne iz državnog budžeta, a da se kasnije uključe i drugi izvori finansiranja.

„Ukoliko država nije u stanju da obezbjedi dovoljan iznos početnog kapitala i ne može da garantuje stabilnost poslovanja razvojne banke bar u narednih pet godina, onda u taj projekat ne bi trebalo ulaziti. S druge strane, ukoliko bi taj projekat omogućio efikasniju kontrolu rošenja novca, koje bi bilo racionalnije od, recimo, korišćenja sredstava iz Nacionalnog nvesticionog plana gde je stopa doprinosa niža od minimalnog cenzusa od 10 posto, onda bi svakako trebalo formirati jednu takvu instituciju“, tvrdi Živković.

Kako to rade drugi?

Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) u stopostotnom je vlasništvu države i trenutno raspolaže kapitalom od oko milijardu eura, odnosno sedam milijardi kuna. HBOR se najvećim dijelom finansira iz državnog budžeta, iako to nije jedini izvor. Dobar dio sredstava dolazi sa inostranog tržišta kapitala, a za sve obaveze HBOR-a prema inostranstvu garantuje država.

HBOR se najčešće zadužuje na londonskom tržištu kapitala, mada su se u ovim kriznimvremenima nametnule i druge međunarodne finansijske institucije poput IBRD, EBRD, EIB, KfW..., koje su, inače, najjeftiniji izvor finansiranja. Obveznice HBOR-a također kotiraju na Luksemburškoj berzi.

**“Razvojna
banka
ne
ispunjava
svoju misiju”**

Hasan Bećirović, Sarajevska pivara

BH BUSINESS INFO: Da li ste nedavno aplicirali za kredit kod Razvojne banke i da li vam je odobren?

BEĆIROVIĆ: Da, privredna društva iz naše grupacije (MIMS, Sarajevska pivara) aplicirala su i imaju u korištenju kredite kod RZvojne banke FBiH. Trenutno su u korištenju dva kredita za dva društva.

BH BUSINESS INFO: Kako procjenjujete procedure Razvojne banke za odobravanje kredita, zahtjeve i tako dalje, a sve posebno u odnosu na komercijalne banke?

BEĆIROVIĆ: S a pomenutom bankom se veoma teško saraduje, pogotovo ima li se u vidu djelatnost privrednih društava grupacije (otkup poljoprivrednih proizvoda, prehrambena 5 industrija i izvoz) što bi i po zakonu o ovoj banci trebale biti prioritete grane u koje se plasiraju sredstva Razvojne banke. Mi smo nezadovoljni komunikacijom, visinom korištenih kredita i posebno uslovima korištenja tih kredita. Činjenica da je u djelatnosti zbog kojih je, prvenstveno, osnovana, Razvojna banka najmanje plasirala sredstava (podrška izvozu 7,58 posto, poljoprivrednicima 0,05 posto, kooperantima 0,03 posto od ukupnog kreditnog potencijala u 2009. godini) to naše nezadovoljstvo čini opravdanim.

BH BUSINESS INFO: Kako procjenjujete nivoe kamatnih stopa u Razvojnoj banci?

BEĆIROVIĆ: Politika kamatnih stopa, upravo iz razloga što nisu utrdene poslovne politike banke kako to zakon nalaže je potpuno suprotna ciljevima zbog kojih je banka osnovana. Tako je pravilo da se recimo kamate na kredite korisnicima kojima se krediti nebi ni mogli dati, niže od korisnika koji spadaju u djelatnosti zdog čije je podrške banka prevashodno osnovana. Dakle i ova politika mora se, zajedno sa ostalim poslovnim politikama, prilagoditi ciljevima osnivanja Razvojne banke.

BH BUSINESS INFO: Šta bi bili naprimjer vaši prijedlozi kako bi se Razvojna banka stavila više u funkciju privrede?

BEĆIROVIĆ: U osnovi Razvojna banka ne ispunjava svoju misiju niti finansijske i općedruštvene ciljeve zbog kojih je osnovana. Uočljiv je nesklad u visini i uslovima plasmana i zakonom utvrđenih ciljeva osnivanja ove banke (finansiranje: povećanja uposlenosti, privredne ifrastrukture, unapređenja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog razvoja i poticaja izvoza). Razvojna banka sredstva plasira netransparentno, uslovi se određuju selektivno i suprotno ciljevima osnivanja i najveći dio sredstava se plasira u djelatnosti koje nisu u skladu sa ciljevima osnivanja banke ili su povezane sa određenim oblicima korupcije. Zbog toga je nužno hitno promijeniti zakon o razvojnoj banci u smislu veće odgovornosti za raspolaganje i upotrebu potencijala ove banke (javni novac). Ovo prije svega kroz jasnije definiranje: obaveza organa banke, primjene principa iz zakona kod prijema, obrade dokumentacije i odobravanja kredita te utvrđivanje uvjeta za odobravanje i korištenje kredita, sukoba interesa, kontrole rada uprave i odgovornosti organa banke u raspolaganju javnim novcem, posebno u slučajevima plasmana u djelatnosti i u svrhe suprotne ciljevima iz zakona. Pored toga Vlada FBiH, u funkciji skupštine, putem Nadzornog odbora mora odmah, u skladu sa ciljevima, utvrditi transparentne poslovne politike Razvojne banke kako je to utvrđeno zakonom te dokapitalizacijom povećati potencijal ove banke.

“Procedure za odobravanje kredita iste kao i u drugim BH bankama”

Edin Lončarić,
Centrotrans Eurolines d.o.o. Sarajevo

BH BUSINESS INFO: Da li ste nedavno aplicirali za kredit kod Razvojne banke i da li vam je odobren?

LONČARIĆ: Centrotrans Eurolines d.o.o. Sarajevo u 2009. godini aplicirao je za kredit kod Razvojne banke F BiH. Od iznosa koji je tražen, a u cilju kupovine autobusa kojima bi se obezbjedila konkurentna prednost naše kompanije na tržištu zapadne Evrope, Razvojna banka je odobrila 50 posto traženog iznosa kredita.

BH BUSINESS INFO: Kako procjenjujete procedure Razvojne banke za odobravanje kredita, zahtjeve i tako dalje, a sve posebno u odnosu na komercijalne banke?

LONČARIĆ: Uspoređujući procedure za odobrenje kredita u Razvojnoj banci FBiH u odnosu sa ostalim komercijalnim bankama možemo istaći da je praktično ista i da većina dokumentacije koja se traži u komercijalnim bankama je neophodna i za kredit u Razvojnoj banci F BiH. Vjerovatno usljed nekih fiksnih odluka i postvaljenih procedura na nivou Razvojne banke F BiH, manje komercijalne banke mogu brže riješiti kreditne aplikacije, tako da bi, po našem mišljenju, Razvojna banka F BiH trebala učiniti iskorak i skratiti procedure za dodjelu kredita.

BH BUSINESS INFO: Kako procjenjujete nivoe kamatnih stopa u Razvojnoj banci?

LONČARIĆ: S obzirom da se poslovni odnos Centrotrans Eurolinesa d.o.o. i Razvojne banke FBiH tek razvija i da smo relativno novi klijent za ovu banku očekujemo potpuniju sliku poslovanja u narednom periodu. Najznačajniji parametar koji preduzeća opredjeljuje za poslovanje sa Razvojnou bankom FBiH jesu kamatne stope koje su u uporedbi sa kamatama komercijalnih banaka značajno niže, međutim efektivna kamatna stopa je područje na kome Razvojna banka F BiH ima prostora da još poboljša uslove kreditiranja (obrade kredita).

BH BUSINESS INFO: Šta bi bili naprimjer vaši prijedlozi kako bi se Razvojna banka stavila više u funkciju privrede?

LONČARIĆ: Razvojna banka FBiH mora težiti ka optimalnom nivou svoje podrške privredi. Naime, strategija podrške privredi bi morala iz godine u godinu da doživljava poboljšanje i da prati sva privredna kretanja te da se orijentiše u tom pravcu. Svaki dio privrede ima svoje prijedloge za poboljšanje tako da bi jedan otvoreni dijalog i komunikacija Razvojne banke FBiH i privrednih subjekata trebala poličuti najbolja rješenja i kvalitetnu politiku i strategiju rada Razvojne banke FBiH.

Nihad Imamović, predsjednik UP FBiH / AP BiH

Osnovat ćemo ESV
i na državnom nivou

“Želja nam je da formiramo ESV na državnom nivou, koje bi bilo partner Vijeću ministara BiH i Konfederaciji sindikata BiH”

BH BUSINESS INFO: Gospodine Imamović, na čemu sada radi Asocijacija, odnosno Udruženje poslodavaca? Koje su to stvari na koje ste se trenutno fokusirali?

IMAMOVIĆ: Uredu. No, prvo da uradimo jedno malo objašnjenje: dakle, postoji Udruženje poslodavaca u FBiH, koje je registrirano na entitetskom nivou, te Asocijacija poslodavaca BiH na državnom nivou. Udruženje poslodavaca je daleko bolje organizirano i to je, koliko ja znam, jedino takvo udruženje na području Federacije, dok, naprimjer, na području Republike Srpske imamo više takvih udruženja poslodavaca. S jedinim od tih udruženja iz RS mi smo dogovorili da formiramo Asocijaciju poslodavaca na držanom nivou i za Distrikt Brčko. Međutim, objektivno govoreći, najveća unija poslodavaca u RS nije s nama u Asocijaciji, jer ona nije zadovoljavala međunarodne uvjete koji važe za ovakva udruživanja.

Naime, ta unija iz RS je formirana pri Privrednoj komori RS. No, mi već sada imamo neke pregovore s njima u smislu njihovog odvajanja od Privredne komore RS, kako bi zajednički formirali novo rukovodstvo Asocijacije. Oni, doduše, insistiraju na tome da se formira novoudruženje, nešto kao konfederacija kao što je to slučaj kod sindikata. Međutim, mi na to ne pristajemo jer je Asocijacija poslodavaca do sada napravila jedan ogroman iskorak, jer smo, naprimjer, jedini registorani na nivou BiH. Bilo je pokušaja od Širbegovića, Bobara i Lijanovića da registruju nešto slično na nivou BiH, no to nikada nije urađeno.

Zbog toga mi smatramo da ne bi bilo dobro da se sada pravi novo udruženje, jer je, naprimjer, Asocijacija poslodavaca BiH već primljena u međunarodno tijelo Business Europe, a ta je procedura trajala skoro dvije godine. Dakle, ne bi bilo dobro da sada sve to opet nepotrebno ponavljamo, jer ćemo do kraja godine postati punopravni član. Stoga mi poslodavce iz RS pozivamo da zajednički učestvujemo u tome, ne bježimo da mijenjamo statut, da mijenjamo rukovodstvo i da promijenimo bilo što, ali je zaista nepotrebno da formiramo novo udruženje.

Što se tiče Udruženja poslodavca u FBiH i onoga što je u svemu tome najbitnije, a to je

ekonomsko - socijalno vijeće (ESV), mogu samo reći da funkcioniše zaista odlično i da ima jednu vrlo dobru saradnju i sa Vladom i sa Sindikatom. To ugledu na to, nama je sada želja da formiramo ESV na državnom nivou, koje bi bilo partner Vijeću ministara BiH i Konfederaciji sindikata BiH.

Dakle, ne da idemo parcijalno u to, dakle, Asocijacija, Unija i tako dalje ... nego da pokušamo to uraditi zajedno, kroz jedno tijelo. I mislim da smo uspjeli ubjediti ljude iz međunarodnih institucija da je to dobro rješenje. Ja sam im, naprimjer, postavio pitanje šta ako idemo po principu da su predstavnici u ESV na državnom nivou Udruženje poslodavaca u FBiH, Unija poslodavaca RS i Udruženje Distrikta Brčko, onda po tom istom principu ne može niti Vijeće ministara BiH dati svoje predstavnike u ESV, nego to mora uraditi entitetske vlade i vlada Distrikta Brčko. I ja mislim da je sada ta inicijativa prihvaćena i mi moramo da ojačamo Asocijaciju poslodavaca na državnom nivou i da onda damo članove u ESV. Očekujem da ćemo i ta pitanja riješiti do kraja ove godine. A onda da svi skupa preko Business Europe budemo u Briselu na izvoru informacija kada su u pitanju IPA fondovi, jer prema informacijama koje mi imamo radi se o sumi od 680 miliona eura za period od narednih pet godina. Normalno, to nije sve za privredu, tu ima dosta sredstava i za infrastrukturu i tako dalje, ali nije loše da budemo na izvoru informacija i da možemo da apliciramo za ta sredstva. Tu će nam važan partner biti Direkcija za evropske integracije, preko koje sve ide, i mislim da smo i s njima uspostavili dobar kontakt.

BH BUSINESS INFO: Evo, pomenuli ste pristipanje Asocijacije Business Europeu. No, osim toga, koliko znam, nedavno ste vi lično predloženi i za predsjedavajućeg regionalne asocijacije poslodavaca. O čemu je tu riječ?

IMAMOVIĆ: Da, te dvije asocijacije su nam veoma važne. Business Europe je na evropskom nivou sa sjedištem u Briselu. Procedura je u ovom slučaju takva da trebaju dva člana Business Europea da vas predloži da biste pristupili tom udruženju. Mi smo imali sreću da su nas Slovenija i Hrvatska predložile i na taj način smo se pridružili Business Europeu.

E sada daljnja procedura je uobičajena - Nadzorni odbor Business Europea nas je prihvatio pa o ide na Skupštinu i tako dalje. AREC je nešto drugo. To je udruženje poslodavaca iz zemalja bivše Jugoslavije, dakle na nivou regije, što je jako bitno za nas. Tržište bivše Jugoslavije se vremenom rascjepkalo i mi pokušavamo ponovo da ta tržišta integrišemo u jedno.

CEFTA nažalost nije ispunila taj zadatak i mislim da možemo puno toga da uradimo preko AREC-a. Dakle, 12. decembra će biti odlučeno ko će predsjedavati AREC-om u narednom periodu, u naredne četiri godine, a ja sam jedini kandidat koji je predložen i mislim da nema nikakvog razloga da to ne prođe.

BH BUSINESS INFO: Dobro, vratimo se sada na BiH. Koji su najveći problemi s kojima se poslodavci u BiH susreću?

IMAMOVIĆ: Globalno gledano, mislim da je situacija u BiH izuzetno teška. Mi možda u svakodnevnom životu, kada razgovaramo, nismo zapravo ni svjesni koliko je situacija teška.

No, oni koji su direktno u poslu znaju u koliko su teškoj situaciji. Mislim da ćete se složiti da direktan uticaj na sve u BiH, pa i na privredni život, ima politika. Politika ima uticaj na sve kod nas, a političari, s druge strane, ne vode nikakvog računa o privredi, jedino se zanimaju za to gdje će oni pojedinačno sjediti, koja će ministarstva zauzeti ... A politika je kod nas upetljana u mnoge stvari. Evo, vidite naprimjer koliki je uticaj politike za dodjeljivanje dozvola za kamione, za to se apsolutno ne možemo reći da politika nema uticaja na to. To je u skladu s ciljem da sve što je na državnom nivou „siđe“ na entitete ... i to se dosljedno provodi.

Dalje, ono što mi već tri-četiri godine insistiramo je činjenica da je privreda previše opterećena. Sam podatak da mi imamo izdvajanja na plate od 69 posto, za razliku od

naprimjer jedne Njemačke koja ima izdvajanja od 39,5 posto, dovodi nas do zaključka da je to

jednostavno neodrživo. Žao mi je što 2008. godine nismo uspjeli „progurati“ jedan prijedlog mjera od 47 tački koje su usaglašene sa Sindikatom i Vladom.

Nažalost, od svega toga nije ništa urađeno, a sve su te mjere išle u smjeru rasterećenja cjelokupne privrede. Mi moramo biti svjesni da u BiH kakva je sada mi bez nekih radikalnih mjera ne možemo ništa napraviti.

Administracija je enormna, prekobrojna i skupa. Podatak da je prosječna plata u FBiH oko 800 KM, a u privredi oko 500 KM, sve vam govori. Dakle, tu razliku od 300 KM do prosječne plate „vuku i popravljaju“ budžetski korisnici, što znači da nam je administracija i skupa i glomazna. Da, upravo tako - glomazna. Evo, naprimjer, u FBiH imamo jedanaest zavoda za zapošljavanje i jedanaest zdravstvenih zavoda. Pitanje je, dakle, treba li nam baš jedanaest zavoda? Zar ne može sve to rješavati jedan? Drugo, niko nije spreman da napravi analizu zaposlenih u administraciji i da kaže, naprimjer, evo imamo višak od dva posto! Pa dobro, dva posto - dva posto. Ali, ipak je višak i to višak koji košta. Mi o privredi moramo da vodimo računa o svakoj marci, a s druge strane nas zakon prisiljava da izdvajamo ogromna sredstva za nekoga od kjeg objektivno nemamo nikakve koristi. I naravno, trebaju se hitno uraditi sve revizija socijalnih davanja. Naprimjer, mi imamo prema nekim podacima oko 200 hiljada nezaposlenih koji primaju po 40 posto od prosječne plate i besplatnu zdravstvenu zaštitu. A tih 40 posto je 320 KM što je daleko više od prosječne plate u tekstilnoj industriji.

Zamislite, onaj koji radi u tekstilnoj industriji ima manju platu nego nezaposleni koji primaju nadoknade!?? A ako gledamo u tih 200 hiljada ljudi, sigurno je 20 do 40 posto onih koji uopće nemaju namjeru više da rade. To je neizdrživo. Dakle, pod hitno revizija. Ja sam potpuno saglasan da se napravi imovinski karton. Jer, pogledajte šta se dešava: imate naprimjer ljude koji su invadili sa sa 70 do 80 posto invaliditeta, a ima biznis. Dakle, prima nekakvu platu plus socijalnu pomoć. A s druge strane imate ljude koji su također invalidi i koji ne mogu da sastave kraj s krajem. Dakle, onome kome je stvarno potrebno, da Bog da on imao 2.000 KM pomoći. No, onaj kome je taj dodatak od 500, 600 ili 800 maraka služi samo da plati mobilni

radnog staža. Šta ako neko dođe sada pred penziju i nije mu uvezan staž. Nije taj čovjek kriv. Ja imam jedan prijedlog, čak sam spreman zajedno sa Sindikatom da ga usaglasimo i ponudimo na usvajanje. Dakle, prvo bi trebalo da vidimo stvarno koliko treba para da se uveže taj staž. Treba, naprimjer, dvije milijarde KM. Danas su izdvajanja na plate 69 posto, a realno bi bilo 45 posto. Pa onda, hajde sada da uradimo ovako: od 45 do 69 je 14 posto. E tih 14 posto ćemo „navući“ ovako - doprinosi su od sada 45 posto, ali ćemo mi poslodavci, naredne tri godine, plaćati 69 posto, s tim da se ta razlika od 14 obavezno troši na uvezivanje radnog staža. Mislim da bi to bilo korektno. Dakle, ne tražimo od države pare, nego želimo da te pare od privrede iskoristimo za to. No, to treba sjesti i izračunati i onda sve probati to uraditi.

BH BUSINESS INFO: Gospodine Imamović, tema ovog našeg prvog broja je Razvojna banka FBiH. Kakva su vaša iskustva s njom?

IMAMOVIĆ: Razvojna banka mora da bude i da funkcioniše u bilo kojoj privredi i mi tačno znamo po zakonu šta ona treba, kakva je njena funkcija kod nas i zašto je ona osnovana, s kojim ciljem. No, ja smatram, a sve su objektivne analize to i pokazale, da ona nije u funkciji onoga zbog čega je formirana.

Procedure koje su uvedene tamo nisu

napravljene da pomognu privredi, nego su napravljene tako da odbiju onoga ko aplicira za kredit. Procedure traju izuzetno dugo, minimum 4 mjeseca a zna da bude i do godinu dana. Kamatna stopa je u odnosu na komercijalne banke podnošljiva, ali bi mogla da bude i manja. Razvojna banka bi po meni trebala da posluje s „pozitivnom nulom“ i da pomogne privredi u razvoju, otvaranju novih radnih mjesta. No, evo, mi smo tražili te podatke da vidimo koliko je ljudi zaposleno na osnovu kredita koje je odobrila naša Razvojna banka. Onda, poljoprivreda, kao stub razvoja BiH, je dobila jako malo para. Onda, izvozna preduzeća su dobila jako malo para. Mi imamo podatke i za to. Znači, mi ćemo tražiti da razgovaramo s vlastima o Zakonu o razvojnoj banci, o normativnim aktima te banke. Nije mi želja da stvaramo front između privrede i razvojne banke, ali tražimo da sjednemo i razgovaramo kako lakše i brže da dobijemo kredit koji će se vraćati i kako da dobijemo kredit uz razuman kolateral. A ne ka što je slučaj sada da se traži kolateral 1 naprema 3 i plus dodatne garancije mjenica vlasnika firmi, što nije korektno.

Daleko je jednostavnija procedura i daleko je lakše dobiti kredit kod komercijalne banke nego kod Razvojne banke, koja treba da bude u funkciji privrede a ne u funkciji zarade. A mi iz privrede trebamo da se brinemo o vraćanju kredite, razvoju i otvaranju novih radnih mjesta.

“Razvojna banka bi po meni trebala da posluje s „pozitivnom nulom“ i da pomogne privredi u razvoju, otvaranju novih radnih mjesta.”

Obezbjedit ćemo poslodavcima informacije o radnoj snazi

Miralem Šarić, direktor Federalnog Zavoda za zapošljavanje

BH BUSINESS INFO: UPFBiH i Federalni Zavod za zapošljavanje (FZZZ) potpisali su nedavno sporazum o saradnji. Šta taj sporazum predviđa s pozicije FZZZ?

ŠARIĆ: Sporazum o saradnji između Federalnog zavoda za zapošljavanje i Udruženja poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine potpisan je 4.6.2010. godine i predstavlja formalizaciju naših dosadašnjih vrlo dobrih odnosa. Taj sporazum, između ostalog, predviđa da javne službe za zapošljavanje (Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje) poslodavcima, kao korisnicima usluga i partnerima na tržištu rada, na njihov zahtjev, obezbijavaju informacije o stručnoj spremi, zanimanjima, posebnim znanjima i vještinama nezaposlenih osoba, kao i druge informacije značajne za poslodavce. Također, javne službe za zapošljavanje će osigurati i besplatnu ponudu radne snage, posredovanje u zapošljavanju, stručnu i finansijsku pomoć pri zapošljavanju posebnih kategorija nezaposlenih osoba, kroz programe zapošljavanja, korištenje usluga u profesionalnoj selekciji kandidata i oglašavanje radnih mjesta.

BH BUSINESS INFO: U Sporazumu se u članu 3. pominje ponuda radne snage i posredovanje u zapošljavanju. Šta to tačno podrazumijeva?

ŠARIĆ: Javne službe za zapošljavanje, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, prikupljaju podatke o nezaposlenim osobama i imaju najveću kadrovsku evidenciju, te poslodavcima kao korisnicima usluga pružaju besplatnu uslugu posredovanja u zapošljavanju, što, između ostalog, podrazumijeva i organiziranje selekcije kandidata za oglašeno radno mjesto. Prilikom posredovanja, kantonalne službe za zapošljavanje će poslodavcu predložiti nezaposlene osobe sa traženim kvalifikacijama, uz uputnicu za posredovanje, koju ovlaštena osoba poslodavca treba potpisati i ovjeriti kao dokaz da se nezaposlena osoba prijavila poslodavcu radi zaposlenja. Osim toga, Federalni zavod za zapošljavanje će obavještavati Udruženje poslodavaca u Federaciji BiH o projektnim aktivnostima i mjerama aktivne politike zapošljavanja određenih kategorija nezaposlenih osoba radi njihovog transparentnog efektivnog provođenja. Generalno, implementacija Sporazuma trebalo bi da doprinese boljem funkcioniranju tržišta rada, kvalitetnijem praćenju kretanja u oblasti zapošljavanja i promociji funkcije posredovanja u zapošljavanju.

BH BUSINESS INFO: Sporazumom je također predviđeno objavljivanje oglasa radnih mjesta na stranicama FZZZ. Da li će se oglasi objavljivati samo na stranicama FZZZ ili i u drugim medijima?

ŠARIĆ: Radi informisanja nezaposlenih osoba o slobodnim radnim mjestima u Federaciji BiH, Federalni zavod za zapošljavanje od maja 2009. godine na svojoj internet stranici (www.fzzz.ba) objavljuje oglase dobijene od poslodavaca, članova Udruženja poslodavaca u Federaciji BiH, kao i one koji se objavljuju u sredstvima javnog informisanja, i prosljeđuje ih kantonalnim službama za zapošljavanje radi posredovanja u zapošljavanju i objavljivanja na njihovim internet stranicama i oglasnim pločama u općinskim biroima za zapošljavanje. Želim da istaknem da za sljedeću godinu, u saradnji sa Udruženjem poslodavaca Federacije BiH, planiramo organiziranje sajмова zapošljavanja po kantonima, koji će u odnosu na dosadašnje sajmove koji se organiziraju u našoj zemlji imati određene novitete. Naime, pored klasičnog susretanja potražnje i ponude radne snage želimo da u sklopu tih sajмова budu organizirani i okrugli stolovi na kojima bi se susretali predstavnici javnih službi za zapošljavanje, poslodavaca, obrazovnih ustanova u cilju boljeg funkcioniranja tržišta

rada, odnosno usklađivanja obrazovnog sistema sa tržištem rada. Osim toga, u sklopu sajмова je planirano i održavanje radionica za nezaposlene radi njihovog osposobljavanja za aktivno traženje posla ili pokretanje vlastitog biznisa.

BH BUSINESS INFO: I na kraju jedno pitanje koje nema veze sa Sporazumom a odnosi se na dosadašnji rad FZZZ, procjene za naredni period kao i naznake glavnih stvari koje bi po mišljenju direktora nadležni trebali uraditi kako bi se unaprijedilo/povećalo zapošljavanje u FBiH?

ŠARIĆ: Prije svega treba naglasiti da bi javne službe za zapošljavanje trebalo da imaju razvojnu funkciju, odnosno da finansiraju projekte koji imaju za cilj obuku, stručno osposobljavanje i obrazovanje nezaposlenih osoba, tj. njihovu pripremu za tržište rada. Trenutno su, prema važećim zakonskim rješenjima, javne službe za zapošljavanje u Federaciji BiH svedene na socijalne ustanove, čime je u javnosti stvorena pogrešna percepcija o njihovoj funkciji. Naime, javne službe za zapošljavanje više od 70 posto svojih prihoda daju sa obezbjeđivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, što je prema Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba

“Planiramo organiziranje sajмова zapošljavanja po kantonima, koji će u odnosu na dosadašnje sajmove koji se organiziraju u našoj zemlji imati određene novitete.”

prioritet.

Izdvajaju se značajna sredstva za novčanu naknadu (u prosjeku oko 10.000 korisnika u 2010. godini), za zdravstveno osiguranje nezaposlenih (preko 200.000 korisnika), zatim za penzijsko i invalidsko osiguranje blizu 200 korisnika kojima nedostaju tri godine do sticanja uslova za odlazak u penziju, te za novčane

z a

naknade demobiliziranim braniocima za vrijeme nezaposlenosti, što je javne službe za zapošljavanje dovelo u nezavidan položaj.

Nužno je, prije svega, dislociranje zdravstvenog osiguranja iz javnih službi za zapošljavanje, što bi ih u znatnoj mjeri rasteretilo, odnosno stvorilo im prostor da puno više sredstava ulažu u projekte zapošljavanja i pripreme nezaposlenih za tržište rada.

I pored ovih problema, Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje su uložili velike napore da sredstva koja im, nakon izmirenja gore navedenih obaveza, ostanu na raspolaganju, na što efikasniji način ulože u mjere aktivne politike zapošljavanja. Provođenjem mjera aktivne politike zapošljavanja u 2010. godini zaposleno je 1.350 mladih osoba bez radnog iskustva, 357 osoba sa invaliditetom, 643 žene, 1.044 povratnika i 98 Roma.

Programom rada za 2011. godinu predviđena su finansijska sredstva za zapošljavanje 1.350 mladih osoba bez radnog iskustva, oko 900 žena, 500 povratnika i 100 Roma. Osim toga, planirana su sredstva i za realizaciju Programa zapošljavanja specifičnih grupa nezaposlenih kao što su civilne žrtve rata, punoljetni štíćenici domova za nezbrinutu djecu, liječeni ovisnici i druge grupe nezaposlenih osoba, radi njihovog socijalnog uključivanja i sprečavanja siromaštva, a sve u skladu sa smjernicama iz Akcionog plana za zapošljavanje u Federaciji BiH za period 2010-2013. godina.

Zakon o radu FBiH čeka formiranje nove vlasti

Novi Zakon o radu FBiH, o kojem je nedavno raspravljano na Ekonomsko-socijalnom vijeću, čeka formiranje izvršne i zakonodavne vlasti u Federaciji BiH, iako su se sva tri socijalna partnera usaglasila oko njegovog sadržaja.

„Na Ekonomsko-socijalnom vijeću nedavno su bile izmjene i dopune Zakona o radu. Taj zakon je već bio u parlamentarnoj proceduri. Međutim, parlament je donio zaključak da se ide s novim Zakonom o radu pošto su izmjene i dopune bile toliko obimne da je zaključeno da se radi lakšeg snalaženja ipak ide s novim zakonom.

I mi smo pripremili taj novi zakon, međutim, evo i sami vidite kakva je situacija - dok se ne uspostavi nova vlada i parlamentarna većina mi zaista ne možemo učiniti ništa prije toga.

Dakle, taj je zakon jednostavno na čekanju i on čeka uspostavljanje nove vlasti“, kazala je za BH Business Info Džana Kadribegović, pomoćnica federalnog ministra rada i socijalne politike.

Bivši američki ambasador posjetio UPFBiH

Gospodin Tomas Miler, bivši ambasador SAD u BiH trenutno na funkciji Predsjednika International Executive Service Corp IESC, iz Vašingtona posjetio je UPFBiH. Sastanku je prisustvovao i g. Čarls Konkoni suradnik gospodina Milera.

IESC je neprofitna organizacija koja postoji više od 50 godina a fokusirana je na pružanje pomoći razvoju privatnog sektora širom svijeta.

Tokom ove godine implementirali su više od 200 programa u 130 zemalja svijeta u sljedećim oblastima: turizam, finansije, trgovina, IT sektoru, javnom sektoru i razvoju poslovnog okruženja. Podršku radu IESC daje američka vlada i velike privatne fondacije iz SAD. U razgovoru sa direktorom UP FBiH Mladenom Pandurevićem, g Miler je pokazao interesovanje za stanje ekonomije u BiH, kao i za rad i djelovanje našeg udruženja. Tokom sastanka razgovarano je i o mogućoj saradnji UP FBiH sa IESC-om te mogućim područjima

Privredna komora FBiH i Udruženje poslodavaca zaključili sporazum o saradnji

Privredna komora Federacije BiH i Udruženja poslodavaca FBiH krajem oktobra su u Sarajevu zaključili Sporazum o poslovnoj saradnji.

U prisustvu brojnih privrednika, Sporazum su potpisali predsjednik i potpredsjednik Privredne komore FBiH Jago Lasić i Avdo Rapa te predsjednik i direktor Udruženja poslodavaca FBiH Nihad Imamović i Mladen Pandurević.

Po Imamovićevim riječima, Sporazum je potpisan zbog organiziranijeg nastupa i jačanja pozicija prema organima zakonodavne i izvršne vlasti, zatim prezentacije interesa poslovnih subjekata, jačanja njihove konkurentnosti, kao i zbog zajedničkih istupa u javnost te zajedničke saradnje s obrazovnim i institucijama za zapošljavanje i organiziranje obuke za uposlenike.

Jago Lasić, predsjednik Privredne komore FBiH, dodao je da je do potpisivanja Sporazuma došlo nakon zajedničkog prepoznavanja spremnosti da se doprinese kvalitetnijem ostvarivanju interesa članova Komore i Udruženja, ali i poslovnog ambijenta, odnosno da bi se lakše dospjelo do institucija vlasti.

Najavljeno i potpisivanje sličnog sporazuma između Vanjskotrgovinske komore BiH i Asocijacije poslodavaca BiH, a, po Imamovićevim riječima, od Udruženja poslodavaca FBiH pokrenute su i određene inicijative za konačno formiranje Ekonomsko-socijalnog vijeća na nivou BiH.

“Raspravljat ćemo o penzionoj reformi, jer nam je ona izuzetno važna i naredna će se vlada morati pozabaviti i s tom temom.”

Biber: Sjednica ESV-a 30. novembra, tema penzionna reforma

Iako još uvijek nije formirana nova vlast nakon oktobarskih općih izbora u BiH, sjednica Ekonomsko-socijalnog vijeća (ESV) za teritorij Federacije BiH bit će održana 30. novembra, potvrdio je za BH Business Info Edhem Biber, predsjednik ESV FBiH.

„Sjednica ESV bit će održana 30. novembra i na njoj ćemo raspravljati o reformi penzionog sistema. Također smo se dogovorili da, u slučaju da Vlada pripremi budžet za 2011. godinu, dakle da raspravljamo i o toj temi. Međutim, ona do danas to nije uradila što pak znači da se ta tema neće naći na dnevnom redu. U tom slučaju imat ćemo, dakle, samo ovu jednu tačku dnevnog reda, raspravljat ćemo o penzionoj reformi, jer nam je ona izuzetno važna i naredna će se vlada morati pozabaviti i s tom temom. Na nama je da napravimo još jedan krug konsultacija i da čekamo novu vladu“, rekao je Biber.

Inače, Ekonomsko socijalno vijeće za teritoriju FBiH početkom novembra je održalo sjednici u Sarajevu na kojoj je dalo podršku organiziranju tematske sjednice na kojoj bi se razgovaralo o poboljšanju ukupnog funkcioniranja Razvojne banke FBiH a koju je iniciralo Udruženje poslodavaca FBiH.

Predsjednik tog Udruženja Nihad Imamović ranije je kazao da sjednici trebaju prisustvovati predstavnici Federalne vlade, Nadzornog odbora Udruženja poslodavaca FBiH, Uprave razvojne banke FBiH i Sindikata, te da ona treba biti održana što prije. Također inicirano je da u nadzornom odboru Razvojne banke FBiH poslodavci imaju svog predstavnika.

Imamović je ocijenio da domaća privreda nema pomoć Razvojne banke FBiH u onom obimu koji bi trebao da bude, te je dodao da izvještaj o radu te banke za 2009. godinu odudara od Zakona o Razvojnoj banci. “Nećemo front prema Razvojnoj banci FBiH, hoćemo razgovor i da se poštuje misija te banke”, rekao je Imamović.

Direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević ocijenio je da Razvojna banka ima previše konzervativan i restriktivan pristup prema domaćoj privredi i da se sa predstavnicima Razvojne banke mora razgovarati o sniženju kamata, proceduri obrade kredita i njenom pojednostavljenju, kao i o transparentnosti u radu banke. Razmatrajući informaciju o prevazilaženju teške situacije u privredi, s osvrtnom na najugroženija preduzeća Ekonomsko socijalno vijeće je zaključilo da od Vlade zatraži kompletnu analizu privrede po granama, odnosno interresorno, zatim je insistirano organima vlasti da počnu realizirati zaključke i operativni plan koji su donijeli Vlada i Parlament Federacije BiH, kao i da se sistemski počnu kontrolirati grant sredstva.

Ekonomsko socijalno vijeće nije razmatralo Nacrt budžeta Vlade FBiH za 2011. godinu jer je tokom dana obaviješteno od federalnog ministra financija Vjekoslava Bevande da spomenuti nacrt još nije pripremljen i da su u toku razgovori sa MMF-om.

Željeznice FBiH u sastavu Cargo 10

Željeznice FBiH (ŽFBIH) porpisale su prošlog mjeseca o pristupanju zajedničkom željezničkom poduzeću Cargo 10 koje su osnovale Željeznice Slovenije, Hrvatske i Srbije, prijevoz robe iz FBiH bit će jeftiniji, brži i efikasniji. Od dva željeznička poduzeća u BiH ugovor su potpisale samo Željeznice FBiH, dok bi Željeznice RS-a to trebale uraditi u skorije vrijeme.

Generalni direktor Željeznica FBiH Nedžad Osmanagić, koji je ugovor, kaže da će ŽFBIH ovim značajno skratiti vrijeme zadržavanja na granicama što će značajnije povećati promet, a postojat će i jedinstvena cijena u regiji. Tako će bez ikakvih infrastrukturnih ulaganja putovanje vlakom na nekih relacijama biti kraće i za deset sati u odnosu na dosadašnje, prenijeli su mediji.

Promet će biti ubrzan zato što će države zajedničkoj kompaniji pružati podršku pri prelasku tereta preko granice, ubrzavajući administrativne procedure, a druga zadaća je da održavaju željezničku infrastrukturu na visokom nivou. Sve to će skratiti vrijeme transporta i podići konkurentnost.

Inače, Vlada FBiH donijela je nedavno Odluku o izdavanju garancije Federacije BiH u korist UniCredit bank Mostar i Intesa Sanpaolo banka Bosna i Hercegovina za kreditno zaduženje Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine Sarajevo na iznos od 40.350.050 eura, saopćeno je iz Vlade FBiH.

Naime, na prijedlog uprave društva Nadzorni odbor JP Željeznice FBiH donio je odluku o kreditnom zaduženju na koju je Vlada FBiH dala saglasnost na prošloj sjednici. Ovaj kredit je namijenjen refinansiranju obaveza po kratkoročnim kreditima kod komercijalnih banaka, izmirenju zaostalih naknada prema zaposlenicima i zakonskih obaveza koje proističu iz radnih odnosa, finansiranju obaveza prema dobavljačima i završene i ugovorene investicijske projekte i finansiranju dospjelih i tekućih obaveza prema ostalim dobavljačima.

Vlada je zadužila Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i rukovodstvo Željeznica Federacije da je mjesečno izvještavaju o utrošku kreditnih sredstava. Inače, o davanju garancija za kreditno zaduženje treba se izjasniti i Parlament FBiH.

Udruženje poslodavaca u posjeti Hidrogradnji

Direktor UPFBiH Mladen Pandurević posjetio je d.d. Hidrogradnja Sarajevo. Tokom posjete direktor Semin Mašić i njegovi saradnici iznijeli su najveće probleme sa kojima se njihova kompanija suočava u svom poslovanju.

Pored neadekvatnog odnosa većinskog vlasnika Vlade FBiH, najveći problemi sa kojima se Hidrogradnja susreće su: nelojalna konkurencija, neadekvatna rješenja iz Zakona o javnim nabavkama, problemi sa likvidnosti, preveliki broj zaposlenih te neadekvatna i neprimjenljiva rješenja iz Granskog kolektivnog ugovora.

Tokom razgovora postignuta je suglasnost o potrebi većeg angažmana menadžmenta Hidrogradnje u aktivnostima UP FBiH.

Takođe je dogovoren angažman na osnivanju Grupacije građevinara u našem udruženju, nakon čega bi se sa sindikatom otpočeli pregovori na potpisivanju novog granskog kolektivnog ugovora.

Žene uspješni poslodavci - Elmedina Semić, Secom Visoko: Promet smo povećali uprkos krizi

Elmedina Semić, zamjenik direktora firme Secom Visoko, prije dvije godine dobila je nagradu Menadžer godine. Ovu uspješnu poslovnu ženu,

inače, smatraju jednom od najuspješnijih ženamenadžera u Bosni i Hercegovini, što je ona potvrdila svojim dosadašnjim poslovnim angažmanom.

„Firma Secom iz Visokog bavi se preradom drveta i zapošljava oko 70 uposlenika. Riječ je o finalnoj preradi drveta i mi oko 95 posto naše proizvodnje izvozimo vani, uglavnom u Njemačku“, kaže ona u razgovoru za BH Business Info magazin.

Dodaje da Secom inače radi jedan veoma specifičan i osjetljiv program obrade bukve, koji traje od rezanja i sušenja, do blanjanja i lijepljenja, najmanje dva mjeseca.

„Dakle, riječ je o jednom vrlo kvalitetnom i specifičnom proizvodu koji se ne svodi samo na ustaljenu šemu obori, posjeci i izvezi. Taj naš proizvod je zapravo poluproizvod koji se koristi u građevinskoj industriji i fabrikama namještaja, a koristi se za gazdinstva i u proizvodnji namještaja od punog masivnog drveta“, dodaje ona. Elmedina Semić također navodi da se Secom uprkos globalnoj finansijskoj krizi povećao promet prošle godine, iako, dodaje, da bi to povećanje bilo puno veće da nije bilo krize. „Da, jeste, osjetili smo krizu, ali nas ona nije ni poljuljala niti ugrozila poslovanje“, dodaje ona.

Daljnji planovi Secoma su investicije u proširenje proizvodnje i povećanje prometa istih proizvoda. Semić navodi da za sada nemaju namjeru proširivati proizvodnju u smislu dodavanja novih proizvoda, jer im je strateško opredjeljenje da povećaju promet u segmentu trenutne proizvodnje.

Ona također navodi da je drvna industrija velika šansa cjelokupne bh. privrede, jer je neto devizni priliv najveći baš u ovoj grani djelatnosti, iako kaže da postoje u bh. Društvu stereotipi o drvnoj industriji, kao industriji koja samo posjeca bh. šume i izvozi drvo, koje treba uklanjati na opću dobrobit svih u BiH.

Centrotrans Eurolines ugovorio nabavku deset novih autobusa

U skladu sa strateškim poslovnim opredjeljenjem da kontinuirano unapređuje i podiže na viši nivo kvalitete usluge prijevoza putnika, kao i Planom investicija, Centrotrans Eurolines je ugovorio nabavku 10 (deset) autobusa.

Investiciju vrijednu 4.000.000 KM čini 5 autobusa visoke turističke klase, marke MAN Lions Coach, sa najsavremenijom opremom, jedan autobus visoke turističke klase - double decker (katni), marke MAN, kapaciteta 75 sjedišta za putnike i 4 autobusa za prigradski prijevoz, marke Neoplan Euroliner, opremljeni klima uređajima.

Radi se o autobusima sa motorima Euro 3 generacije, kojima će se obavljati međunarodni, međugradski i gradsko-prigradski prijevoz i koji mogu u potpunosti ispuniti zahtjeve putnika u pogledu visokokvalitetnog i savremenog načina prijevoza, posebno ako se ima u vidu da će stupanjem na snagu bezviznog režima biti i povećan interes putnika za putovanjima i kvalitetnim prijevozom.

Milionita polica Bobar osiguranja Bijeljina

Kompanija Bobar iz Bijeljine obilježila je nedavno prodaju milionite police osiguranja.

“Tokom 18 godina poslovanja, a zahvaljujući odgovornom poslovanju i povjerenju osiguranika, Bobar osiguranje je izraslo u jednu od najuspješnijih osiguravajućih kuća u BiH”, rekao je Gavrilo Bobar, vlasnik Bobar kompanije, i istakao da ova osiguravajuća kuća ima aktivu od oko pola milijarde KM i jedna je od tri najuspješnije osiguravajuće kuće u BiH.

On je kazao da kompanija danas ima 180 zaposlenih u osiguranju i da pokriva sve gradove u RS, pišu Nezavisne novine. Vidoje Grahovac, koji je kupac milionite police, na poklon je dobio i 1.000 KM, a pokloni su uručeni i najvjernijim osiguranicima Kriška iz Bijeljine, Bijeljinaputevima, te Panti Mariću i Slobodanu Matiću, koji su skoro 20 godina osiguranici Bobar osiguranja.

Povodom poslovnog uspjeha, Bobar osiguranje iz Bijeljine uručilo je i novčanu pomoć humanitarnom udruženju Arta iz Bijeljine.

Zvornički Birač smanjio osnovni kapital radi pokrića gubitaka

Skupština dioničara Fabrike glinice Birač iz Zvornika donijela je nedavno odluku o smanjenju osnovnog kapitala društva radi pokrića akumuliranih gubitaka iz ranijeg perioda, saopšteno je iz ove fabrike.

Navodeći da smanjenje osnovnog kapitala iznosi 400 miliona maraka, u saopštenju se ističe da su akumulirani gubici iz ranijeg perioda nastali, ne samo kao gubici u poslovanju.

Skupština dioničara je, istovremeno, donijela odluku o povećanju osnovnog kapitala novim ulozima novčanih sredstava u visini od 71,5 miliona maraka.

Na Skupštini dioničara dato je obrazloženje da povećanje kapitala ima za cilj da se pribavi dodatni kapital radi obezbjeđivanja adekvatnog kapitala i obavljanja registrovane djelatnosti, kao i poboljšanja finansijske pozicije društva.

Skupština dioničara Fabrike usvojila je revizorski i finansijski izvještaj, kao i izvještaj Upravnog odbora o poslovanju društva za 2009. godinu, te popunila Upravni odbor fabrike glinice Birač.

U radu 18. Skupštine akcionara učestvovala su 24 predstavnika kapitala Birača, među kojima su i fondovi: ZIF Kristal invest fond, ZIF Privrednik, Invest AD, Evroinvest fond, ZIF Balkaninvestment fond, ZIF Invest nova fond, ZIF Unioninvestment fond, ZIF BORS Invest fond, Cepter fond, Kristalkonsalting fond i Fond penzijsko-invalidskog osiguranja sa ukupnim brojem od 603.961.800 dionica.

Povećani gubici komercijalnih banaka u BiH u trećem kvartalu 2010.godine

Bankarski sektor BiH je na kraju trećeg kvartala ove godine iskazao zbirni gubitak od 77,2 miliona KM, što je za 13 miliona KM veći minus od polugodišnjeg.

Prema podacima entitetskih agencije za bankarstvo, koje je objavio poslovni portal Capital.ba, 30 komercijalnih banaka u BiH je u periodu jul—septembar povećalo rashode za čak 50 posto, na 1,27 milijardi KM, u odnosu na prvo polugodište.

Radovan Bajić, predsjednik Udruženja banaka BiH, smatra da iskazani negativan finansijski rezultat bankarskog sektora BiH nije zabrinjavajući, jer i dalje ne zadire u sam kapital banaka i ne utiče na njihovu likvidnost i servisiranje klijenata. Iznos ukupnih gubitaka koji su premašili dobit profitabilnih banaka za 77,2 miliona KM uglavnom je, kaže, posljedica velikih minusa nekoliko banaka iz FBiH. “Upravo zbog toga je taj rezultat teško generalno i posmatrati, pogotovo što bankarski sektor RS, uprkos problemima, uspjeva i ove godine poslovati sa profitom”, ističe Bajić.

Iako još nije saopštena zbirna devetomjesečna dobit banaka sa sjedištem u RS, ona je u prvom polugodištu iznosila 3,8 miliona KM. Finansijski analitičari ukazuju da gubitak sektora prvenstveno “vuče” mostarska Hypo Alpe Adria banka Mostar koja je u prvih šest mjeseci bila u dubiozi od 78,6 miliona KM.

Stručnjaci napominju da je sa svjetskom finansijskom krizom prošla višegodišnja uljuljkanost bankarskog sektora BiH u visokim profitima i sada su, zbog sve teže naplate kredita, prinuđene da pojačaju aktivnosti na upravljanju rizicima.

S tim u vezi ocjenjuju zabrinjavajućim znatan rast rezervacija banaka za kredite sa zakašnjelom otplatom koji značajno uvećavaju njihove ukupne troškove. Tako su rezervacije za kredite u D kategoriji porasle za 48 posto, odnosno sa 158 miliona KM iz prošle godine na 235 miliona KM na kraju drugog kvartala 2010, dok su rezervacije za C kategoriju porasle za 45 posto, sa 118 na 171 milion KM.

“Rast loših kredita jeste problem, ali pokazuje i sposobnost banaka da mogu izdržati i neuredna vraćanja kredita. Takvo stanje je odranije procjenjeno i, nažalost, ne očekuje se brzi oporavak ni u idućoj godini”, kazao je Bajić.

Negativni trendovi u bankarskom sektoru BiH primjetni su i kroz pad ukupne aktive u prva tri kvartala za 196 miliona KM na 20,4 milijarde KM, te depozita koji su smanjeni za tri posto, odnosno sa 15,3 milijarde na 15,17 milijarde KM. Novčana sredstva banaka su u odnosu na kraj prošle godine pala sa 6,2 milijarde na 5,6 milijardi KM.

Primjetan je, takođe, nastavak smanjenja zaposlenih u bankarstvu. Krajem 2008. godine u bankarstvu je bilo zaposleno 11.158 službenika, krajem prošle godine je taj broj redukovao za 563 radnika, na kraju drugog kvartala za još 146, a tri mjeseca kasnije još 29, tako da je trenutno u bankarstvu BiH zaposleno 10.420 radnika

Bh. izvoz se vraća na nivo prije krize

BiH je u prvih deset mjeseci ove godine ostvarila izvoz u vrijednosti 5,8 milijardi KM, što je za 27,7 posto više u odnosu na isti period prošle godine i približno jednako nivou izvoza iz 2008. godine, prije ekonomske krize.

Istovremeno, uvoz je iznosio oko 11,1 milijardu, što je 8,6 posto više nego lani. Ovi podaci, između ostalog, saopšteni su juče na redovnoj mjesečnoj pres-konferenciji Agencije za statistiku BiH.

Trgovinski deficit BiH manji je za 6,8 posto u odnosu na prošlu godinu, dok pokrivenost uvoza izvozom iznosi 52,3 odsto.

“Najveći deficit zabilježen je kod nafte i naftnih derivata 1,1 milijardu KM i cestovnih vozila 465 miliona KM, a najveći suficit u oblasti pokućstva i dijelova u vrijednosti 389 miliona KM”, kazao je Zdenko Milinović, direktor Agencije za statistiku BiH.

Najveći izvoz zabilježila je bh. prerađivačka industrija 5,1 milijardu KM, a u okviru nje industrija baznih metala, s vrijednošću od 1,1 milijardu.

Istovremeno, najviše smo uvozili proizvode prerađivačke industrije u vrijednosti 9,1 milijardu KM, od čega najviše otpada na uvoz prehrambenih proizvoda i pića 1,4 milijarde KM.

U periodu januar-oktobar prva bh. izvozna destinacija bila je Njemačka, u koju je plasman znosio 892 miliona KM, dok smo najviše uvozili iz Hrvatske u vrijednosti oko 1,7 milijardi KM.

Komentarišući ove podatke, Jago Lasić, predsjednik Privredne komore FBiH, ističe da se zvoz bh. privrede vraća na nivo koji je ostvaren prije krize 2008. godine. “Izvoz će do kraja godine dosegnuti oko sedam milijardi KM, koliko je otprilike iznosio i 2008. godine, ali će uvoz biti manji za 2,5 milijardi KM nego 2008, kada je narastao na rekordnih 16 milijardi KM”, kaže Lasić.

ASAPrevent Grupa obilježila 15 godina rada

ASAPrevent Grupacija obilježila je sredinom novembra 15 godina uspješnog rada. „Moramo biti zadovoljni jer smo postali najveći privatni sistem u BiH“, izjavio je predsjednik Uprave ASA Holdinga Nihad Imamović.

Ova grupacija u BiH, po njegovim riječima, pozicionirana je na drugo mjesto po rezultatima poslovanja i broju zaposlenih, a prva je po izvozu.

“Mi smo sada u grupi sistema kao što su Elektroprivreda BiH, BH Telecom, Aluminijski kombinat, ArcelorMittal..., koji su radili i prije rata, a mi smo prije 15 godina počeli od nule”, kazao je Imamović, koji učestvuje u radu okruglog stola pod nazivom “Uticaj privatnog sektora na razvoj društva”, koji je u Sarajevu organizovala ASA Prevent Grupacija.

On je naglasio da će Grupacija i ubuduće biti fokusirana na proizvodnju. “Mi smo počeli da se širimo i izvan centrale u Sarajevu, tako da imamo pogone u Zenici, Jelahu, Visokom, Goraždu, a razmišljamo i o otvaranju pogona u Bihaću i Tuzli. Osim 3.700 zaposlenih, mislim da indirektno u našoj trgovačkoj mreži, transportu, špediciji i ostalim uslugama radi 10.000 ljudi”, kazao je Imamović.

U okviru obilježavanja 15-godišnjice uspješnog poslovanja, danas je u Sarajevu zvanično otvorena i poslovna zgrada ASA Grupacije od oko 7.000 kvadratnih metara.

“Ovdje će biti smještene finansijske institucije, kao podrška našem kompletnom sistemu. Tu će biti banka, leasing, osiguranje, brokerska kuća i sve ono što je vezano za podršku proizvodnji, trgovini i uslugama”, rekao je Imamović i dodao da je u novu zgradu uloženo oko devet miliona KM.

Država građanima dužna za povrat poreza tri miliona KM

Porezna uprava FBiH i nadležni kantonalni porezni uredi počeli su sa dostavom rješenja o povratu više uplaćenog ili pogrešno uplaćenog poreza na dohodak poreznim obveznicima.

Nakon dostavljenih rješenja, kantonalna ministarstva finansija dužna su iz kantonalnog budžeta isplatiti novac na transakcijske račune poreznih obveznika za više uplaćeni porez. Rok za povrat poreza na dohodak za 2009. godinu je 31. decembar 2010. godine, a prošla godina ujedno je bila i prva godina primjene Zakona o porezu na dohodak u Federaciji BiH.

Za 2009. godinu trebalo bi vratiti preko tri miliona maraka poreza na dohodak po osnovu preplaćenih iznosa, procjene su Porezne uprave Federacije BiH

“Prema informacijama iz kantonalnih poreznih ureda pojedini kantonalni porezni uredi će završiti distribuciju rješenja poreznim obveznicima do 26. novembra 2010., odnosno do kraja ove sedmice”, potvrdili su za eKapiju iz Porezne uprave FBiH.

Ova institucija zaprimila 86.652 godišnjih prijava poreza na dohodak, a porezni obveznici za prošlu godinu uplatili više od 207 miliona maraka poreza na dohodak. Procjenjuje se da je na 27.000 godišnjih prijava poreza na dohodak iskazan zahtjev za povrat više uplaćenog poreza.

Pravo na povrat poreza imaju oni porezni obveznici koji imaju dokaze o svom ili liječenju nekog od članova porodice, oni sa stambenim kreditima, korisnici životnog osiguranja te oni koji mogu priložiti vjerodostojnu dokumentaciju o tome da su uslijed greške ili drugih nepredviđenih okolnosti pretplatili porez.

Iako Porezna uprava još nije izdala sve naloge za isplatu novca, već sada se sumnja u sposobnost kantona da zbog nedostatka sredstava izvrše svoje obaveze prema građanima. U ovoj instituciji navode da su jedino zaduženi za donošenje rješenja poreznim obveznicima o pravu na povrat više uplaćenog, odnosno preplaćenog poreza na dohodak.

“Međutim, niti Porezna uprava, a ni Federalno ministarstvo finansija nemaju zakonsku mogućnost preduzimanja eventualnih mjera protiv kantona koji iz nekih razloga ne budu u mogućnosti da izmire obaveze po osnovu donesenih rješenja nadležnih organizacionih jedinica”, poručuju iz Porezne uprave FBiH.

Elektroprivreda RS trenutno ima višak električne energije

Republika Srpska raspolaže dovoljnim kapacitetima za proizvodnju električne energije, na godišnjem nivou ima bilansni višak od 2.000 gigavat-sati. Rekao je ovo pomoćnik ministra industrije, energetike i rudarstva RS Ljubo Glamočić.

On je na nedavno održanoj prvoj međunarodnoj konferenciji pod nazivom Termoenergetika i održivi razvoj Tenor 2010, istakao da je Strategijom razvoja planirano da od 2020. do 2025. godine ukupno proizvedena električna energija bude i potrošena u Srpskoj.

“Ovom Strategijom predviđeno je da se u energetski sektor investira oko 11,5 milijardi maraka”, rekao je Glamočić na konferenciji koja je okupila naučnike iz nekoliko zemalja, piše Glas Srpske.

Direktor Elektroprivrede RS Branislava Milekić rekla je da je ovaj skup organizovan povodom 18 godina Elektroprivrede i 25 godina RiTE Ugljevik.

SASE: Nije bilo potrebe za prijetnjom oduzimanjem dozvole za rad

Nadzorni odbor Sarajevske berze (SASE) je, na sjednici kojoj su prisustvovali svi njegovi članovi te kompletna prava SASE, razmatrao Rješenje Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, a u vezi s izricanjem mjere uvjetnog oduzimanja dozvole za rad zbog navodnih nezakonitosti, a posebno zbog, kako se tvrdi, nedovoljnih mjera nadzora koje Berza provodi nad trgovinom koja se na njoj odvija.

Nadzorni odbor donio je odluku da SASE postupi u skladu sa zahtjevima iz spomenutog rješenja. Također je zaključeno da je njegovim donošenjem Komisija za vrijednosne papire, "nekim svojim kvalifikacijama", doprinijela stvaranju pogrešnog dojma o navodnom izbjegavanju Sarajevske berze da posluje u skladu sa zakonskim propisima.

Kako se navodi u saopćenju SASE, ključ spora bio je u primjeni određenih mjera nadzora nad berzanskim trgovanjem, oko kojih je postojao niz nedoumica i nejasnoća u samom zakonskonormativnom okviru. U njihovo razrješavanje krenulo se na inicijativu SASE, koja se u vezi s tim Komisiji za vrijednosne papire obratila još u decembru prošle godine, kako bi se izbjegao rad sa nedorečenim pravilima poslovanja.

Iako s vremenskim zaostatom od 11 mjeseci, Komisija je doprinijela razjašnjavanju tih nedoumica i nejasnoća i konačno utvrdila, na bazi naših prijedloga, jasna pravila berzanskog ponašanja u ovom domenu. Sarajevska berza apsolutno će se pridržavati tih pravila, između ostalog i zato što smo na njihovom donošenju upravo mi prvi insistirali. Nadzorni odbor utoliko smatra da nije bilo nikakve potrebe za teškim kvalifikacijama i uslovnom prijetnjom o oduzimanju dozvole za rad. Iz toga se u javnosti mogao steći pogrešan dojam da se na Sarajevskoj berzi krše zakonski propisi, što je daleko od istine, ističe se u saopćenju Sarajevske berze.

Nadzorni odbor SASE je, kako se navodi, donio i odluku da se pred nadležnim institucijama pokrene upravni spor o spomenutom rješenju Komisije. Na taj način, kako ističu iz SASE, žele dokazati da nije bilo nikakvog razloga ni argumentacije za izricanje teških kvalifikacija, poput onih o nezakonitostima u radu SASE, koje je u svom rješenju izrekla Komisija za vrijednosne papire FBiH.

Komisija: SASE "žmirila" na manipulacije

Iako je utvrdila manipulacije cijenama dionica na tržištu, u koje su bili uključeni i zaposlenici brokerskih kuća, Sarajevska berza (SASE) propuštala je da preduzme mjere protiv profesionalnih posrednika koji su prekršili propise.

Ovo je, između ostalog, sadržano u rješenju Komisije za vrijednosne papire FBiH kojim je utvrđeno postojanje uslova za oduzimanje

dozvole za rad Sarajevskoj berzi. Svoju nadzornu ulogu, konstatuje se u rješenju, berza naročito nije ostvarivala u pogledu

vlasnički i rodbinski povezanih osoba. Iako je pravilima berze dat poseban status tim računima, berza nije s povećanom pažnjom provodila nadzor trgovanja vlasnika tih računa. To se posebno odnosi na Džemala Bilanovića, zaposlenika brokerske kuće “Eurohaus”, na čijem čelu je Zijad Blekić, predsjednik Nadzornog odbora SASE.

Bilanović, zaposlenik “Eurohauusa” u filijali u Bugojnu, trgovao je preko restriktivnog računa u više transakcija za koje se može utvrditi da predstavljaju manipulaciju. Između ostalog, Bilanović i Mersiha Karkelja, navodi se u rješenju Komisije, prodali su bez ikakve ekonomske računice, po dvostruko nižoj cijeni, kupljene dionice Tvornice građevinske stolarije “Janj” u korist klijenta Damira Talargića.

“S obzirom na to da su svi nalozi unošeni u intervalima pred fixing u toku dva dana, ne može se odbaciti mogućnost da se radi o dogovorenim transakcijama pomenutih klijenata”, navode u Komisiji i dodaju da je indiktivno da su dužnosnici berze izjavili da su znali da je Bilanović vlasnik restriktivnog računa i da je akter nadziranih transakcija, ali da nisu preduzeli mjere za poseban nadzor.

Bilanović se pojavljuje i u trgovini dionicama “DD za proizvodnju kože Bugojno”, gdje je zajedno sa Vernesom Jusićem izazvao značajan pad zvaničnog kursa dionica ove kompanije, na osnovu čega postoje indicije o manipulaciji.

U slučaju prometa dionica “Vranice” ustanovljeno je da su Bilanović i Jasmina Zornić obavili transakciju koja je izazvala

porast vrijednosti kursa dionica za 19,97 odsto. Prema nezvaničnim informacijama, Jasmina Zornić je u rodbinskoj vezi sa jednim od najvećih dioničara “Vranice”, navode u Komisiji, pa je izdala nalog za kupovinu jedne dionice da bi izazvala vještačko povećanje njene cijene.

Isti scenario ponovljen je u slučaju dionica “Bosnaputeva”, gdje je Mersiha Karkelja takođe kupila i prodala jednu dionicu po dvostruko nižoj cijeni.

Neadekvatno postupanje berze Komisija je ustanovila u 21 predmetu, a uglavnom je riječ o dogovorenim transakcijama i vještačkom podizanju ili spužanju cijena dionica. Tako je, na primjer, utvrđeno da je kroz dvije transakcije dionicama kompanije “Novi centar” Zavidovići spužena cijena dionica, čime su potaknuti drugi investitori da prodaju dionice po tim cijenama, a u čemu su učestvovali direktor “Krivaje 1884” Ismet Mujanović i Mustafa Gradinović.

U slučaju transakcija dionicama Privredne banke Sarajevo cijena je namjerno podignuta za 50 posto, a akteri su Edin Mandžo i Suvad Karkelja. U Sarajevskoj berzi odbacili su navode Komisije da nisu postupali u skladu sa zakonom, te smatraju da je problem u primjeni mjera nadzora nad berzanskim trgovanjem u vezi s kojim postoje nejasnoće u samim propisima. Smatrajući da su kvalifikacije Komisije teške, te da je izrečena mjera prestroga, Nadzorni odbor SASE donio je odluku o pokretanju upravnog spora protiv regulatora tržišta.

Banke pomažu izvozna preduzeća

Prema riječima Miroslava Treznera, izvršnog direktora Fondacije Odras koja je glavni implementator projekta “Poboljšanje pristupa malih i srednjih preduzeća finansijskim sredstvima” za Federaciju BiH, kompanijama u ovom entitetu do sada je odobren iznos od 2,1 milion KM.

Povoljna sredstva su odobrena za četiri kompanije čij projekti su zadovoljili uvjete za kreditiranje. Podsjetimo da su se kroz ovaj projekt, kreiranim u saradnji s Vijećem ministara BiH, entitetskim vladama i Svjetskom bankom, u oba entiteta preko komercijalnih banka počela plasirati sredstva od 47,8 miliona eura namijenjena pružanju podrške malim i srednjim preduzećima (MSP). Od ukupnog iznosa, 28,7 miliona eura odobreno je Federaciji, a ostatak RS-u.

Trezner ističe da su ova sredstva, prije svega, namijenjena kao pomoć kompanijama koje su orijentirane ka proizvodnji i izvozu, u oblasti agroprerade, preradi hrane, industrijskoj proizvodnji kao što je metaloprerađivačka i slično. Trgovina, ugostiteljstvo i turizam su područja koja su isključena iz ovog projekta. Ono što je zanimljivo, kaže on, je da se kompanijama kroz ove kreditne linije nudi značajan grace period i to od tri godine, te da ovo nisu kratkoročni nego dugoročni krediti.

“Tako se krediti za obrtna sredstva daju do pet godina, a za investicije do deset godina, što malo koja banka danas iz vlastitih izvora nudi našem poduzetništvu”, kaže Trezner. Inače, efektivne kamatne stope kreću se od pet do 7,5 posto u ovisnosti od banke.

Ono što je novina je to, da poduzetnici u Federaciji sada, osim preko postojećih banaka uključenih u ovaj projekt (BOR banka, BBI, NLB Tuzlanska banka, UniCredit banka, Intesa Sanpaolo banka, Volksbank BH) do povoljnih kredita mogu doći i putem dvije nove banke—Raiffeisen Bank i Nove banke Banja Luka.

Trezner naglašava da je njima u interesu da se uključe i druge banke koje zadovoljavaju uvjete Svjetske banke, pišu Poslovne novosti.

“Interes nam je da se uključe i ostale banke koje rade s malim i srednjim poduzetnicima, prije svega Sparkasse, Vakufska i Privredna banka. Očekujemo da će one do kraja godine ispuniti uvjete Svjetske banke i uključiti se u ovaj projekat”, naglasio je Trezner.

Kako bi pomoć MSP-u bila što učinkovitija, on smatra da je što prije potrebno krenuti sa uspostavom garancijskog fonda u FBiH iza kojeg bi stajala Vlada i koji bi pratio ovaj kredit, ali i sve aktivnosti Vlade FBiH i komercijalnih banaka, te da bi na taj način dio rizika mogla snositi država kroz ovaj fond, a dio banka i krajnji korisnik.

“Podrška garancijskog fonda tako bi bila prava pomoć za malo poduzetništvo, pogotovo za one kompanije koje slabije stoje”, kaže Trezner, te naglašava da će to biti zadatak za sve one koji su uključeni u ovaj posao u idućem razdoblju.

Najviše vancarinskih barijera za izvoznike iz BiH

Tokom nedavne CEFTA sedmice u Beogradu prihvaćena je inicijativa BiH da necarinske barijere u trgovini budu rješavane bilateralnim sporazumima zemalja o međusobnom priznavanju izvještaja akreditovanih tijela, izjavio je Agenciji Fena projekt menadžer Sektora za makroekonomski sistem Vanjskotrgovinske komore BiH Igor Gavran.

CEFTA sedmica je od 9. do 12. novembra okupila visoke zvaničnike zemalja u okruženju, istaknute privrednike, predstavnike privrednih komora i relevantnih institucija. Gavran je dodao da je Sekretarijat CEFTA registrovao da je najviše prijavljeno necarinskih barijera prema izvoznicima u BiH, ali da smo istovremeno i zemlja koja ih je najviše riješila.

Ipak, i pored značajnog broja riješenih slučajeva i uklanjanja barijera prilikom izvoza u susjedne zemlje još imamo probleme, a barijere se najvećim dijelom odnose na prehrambene proizvode i kontrole iz oblasti fitosanitarne zaštite. Primjer bilateralnog rješavanja problema u trgovini unutar CEFTA, prema njegovim riječima, jeste Sporazum o uzajamnom priznavanju dokumenata akreditovanih tijela, koji je usaglašen i parafiran sa Srbijom, ali još nije potpisan, dok je Hrvatska pokazala nespornost za sličan dogovor.

Inače, položaj BiH u vanjskotrgovinskoj razmjeni s CEFTA 2006. je različit - s nekim članicama (Crna Gora i UNMIK) imamo veliki suficit koji raste, a s drugima (Srbija i Hrvatska) imamo veliki deficit, ali je trend pozitivan u smislu da naš izvoz na ova tržišta značajno raste.

“Struktura nije povoljna i prilično smo zavisni od ovih tržišta, ali u odnosu na ostatak svijeta ipak nam je CEFTA 2006. najbolje tržište s kojim imamo najvišu pokrivenost uvoza izvozom i pozitivne trendove. Uklanjanjem barijera, sve bi se moglo dalje unaprijediti i poboljšati za nas, a korištenjem mogućnosti dijagonalne kumulacije porijekla i povezati pozitivni efekti SSP i CEFTA 2006., te razvijati kooperacija i zajednička ulaganja naprimjer u autoindustriji, ali i puno šire od toga”, kazao je Gavran Feni.

MMF očekuje rast BDP-a u BiH u 2011. od 2,25 posto

Ukupna makroekonomska situacija u BiH je pozitivna—nakon pada bruto domaćeg proizvoda BDP od tri posto prošle godine, ove godine je došlo do pozitivnog ekonomskog rasta, izjavio je Srni Costas Christou, šef Misije Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) za BiH.

“Očekujemo da će i iduće godine biti zabilježen lagani i sporiji ekonomski rast, kao i realni rast GDP od 2,25 posto”, rekao je Christou i naglasio da je, istovremeno, zabilježeno da izvoz BiH veoma brzo raste, te da je u finansijskom sektoru situacija stabilna. “Ustanovili smo da su rezerve Centralne banke BiH veoma jake. Sveukupna makroekonomska situacija u BiH je stabilna i postoje određeni pozitivni indikatori”, rekao je šef Misije MMF-a za BiH.

On je podsjetio da je Izvršni odbor MMF-a 15. oktobra ove godine odobrio četvrtu i petu tranšu stendbaj-aranžmana i da Misija MMF-a trenutno boravi u BiH u sklopu četvrtog redovnog pregleda prije puštanja šeste tranše od ukupno 1,2 milijarde vrijednog aranžmana sa BiH.

“Prema prvobitnom programu, koji je još važeći, oko dvije trećine šeste tranše bi trebale ići kao podrška budžetima, a trećina ide u rezerve Centralne banke. Dakle, očekujemo da će 84 miliona KM ići za podršku budžeta FBiH, a 42 miliona KM za podršku budžetu RS-a za 2011. godinu”, rekao je.

Mladen Pandurević, direktor Udruženja poslodavaca u FBiH, za Oslobođenje: Skupo je čekati formiranje vlade

Brzina formiranja vlasti je veoma važna, ali je još važnije da buduća vlada bude sastavljena od ličnosti koje imaju i političku težinu i ekspertska znanja. Mada neki od makroekonomskih pokazatelja govore o tome da je zaustavljen negativan trend razvoja, direktor Udruženja poslodavaca Federacije BiH Mladen Pandurević smatra da objektivno još ne možemo govoriti o tome da je privreda počela izlaziti iz krize.

„Bojim se da ekonomski rast nije realno očekivati prije 2012. godine, kazao je on u intervjuu za Oslobođenje i iznosi nadanja oko 1.500 članica ove asocijacije od nove vlade i sugerira pitanja kojima bi se ona odmah morala pozabaviti“, kaže on.

OSLOBODENJE: Šta karakterizira trenutno stanje u domaćoj privredi. Izlazimo li iz krize?

PANDUREVIĆ: Posljedice krize i te kako se još osjećaju u BiH. Naše kompanije i dalje se susreću sa gubitkom dijela inostranog tržišta, zaustavljene su investicije, smanjena su strana ulaganja, kupovna moć građana je i dalje u padu, što za direktnu posljedicu ima smanjenu potrošnju, koja bi, uz direktne strane investicije, trebalo da bude generator ekonomskog rasta. Javna potrošnja je i dalje enormno velika i ništa se nije uradilo na njenom smanjenju. Kreditna sredstva su skupa i teško dostupna najvećem broju privrednih subjekata.

Opterećenje privrede kroz fiskalne i parafiskalne namete je i dalje najveće u Evropi. Unutrašnji dug u Federaciji BiH je, prema nekim procjenama, veći od 12 milijardi KM. Sve to za posljedicu ima da naše kompanije imaju izrazite probleme sa nelikvidnošću. Kada tome dodamo izrazito skupu i nefunkcionalnu organizaciju države, veliku birokratizaciju na svim nivoima vlasti i prisutne političke tenzije, jasno je da kratkoročno ne možemo da budemo optimisti.

OSLOBODENJE: S kojom pažnjom poslodavci prate dogovore oko formiranja nove vlasti i koliko je po privredu štetno što taj posao ne ide brže?

PANDUREVIĆ: Iz odgovora na prethodno pitanje vidi se koliko posla čeka vlade na svim nivoima. Svaki mjesec kašnjenja u formiranju vlasti znači najmanje tri mjeseca duži period izlaska iz krize. Jer, dok se mi bavimo sami sobom, drugi ozbiljno rade po tom pitanju.

OSLOBODENJE: Kakva bi vlada bila po mjeri poslovne zajednice i šta konkretno od nje očekujete?

PANDUREVIĆ: Brzina formiranja vlasti je veoma važna, ali je još važnije da buduća vlada bude sastavljena od ličnosti koje imaju i političku težinu i ekspertska znanja. Pored premijera, to se sa aspekta interesa poslodavaca posebno odnosi na ministre energetike, industrije i rudarstva; malog i srednjeg preduzetništva; poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; saobraćaja i komunikacija i urbanizma. Svaka odgovorna i razumna vlada bi trebalo da prije nego što donese odluke iz svoje nadležnosti čuje mišljenje onih na koje se te odluke odnose.

To će obezbijediti ne samo kvalitetnije odluke nego i njihovo lakše provođenje. Od nove vlade očekujemo da poslodavce stavi na mjesto koje oni zaslužuju. Naime, društveno odgovorni i socijalno osjetljivi poslodavci, kakvi su članovi našeg udruženja, generator su ekonomskog, a samim tim i društvenog razvoja. Samo poslodavci mogu da obezbijede nova radna mjesta, povećan životni standard i realan nivo socijalne zaštite kroz punjenje budžetskih i vanbudžetskih fondova.